

Jozef Damko a Budapešť

12. a 26. september 2015

Jozef Damko na radnici

7. november - 12. december 2015

Tajomstvo v kameni a hline

4. december 2015

Pocťa Jozefovi Damkovi

12. december 2015

DAMKO

Jozef

na radnici

7.11 - 12.12.2015

výstava

originálov

Nitrianske Pravno

Jozef Damko (1872 - 1955)

Akademický sochár Jozef Damko sa narodil 15. 10. 1872 v Nitrianskom Pravne. Jeho otec Jozef Damko bol murár a kožušník, jeho matka Rozina bola rodená Wesserle. Jozef Damko bol vyučeným murárom. V rokoch 1888 – 1893 študoval na Umelecko-priemyselnej škole v Budapešti, jeho profesormi boli L. Matrai a A. Loranfi. V rokoch 1893-1899 na Štróblovej majstrovskej škole. Jeho učiteľ Alois Štróbl pochádzal z Liptova. V roku 1899 vykonal študijnú cestu do Paríža, kde študoval na „Academie Julien“, v rokoch 1904 – 1907 študoval na Uhorskom inštitúte v Ríme. Celý svoj tvorivý život pôsobil v Budapešti. Jeho tvorba štýlovo kotví v budapeštianskom tvorivom ovzduší. Od 90. rokov 19. storočia realizoval pomníky, náhrobníky a portréty významných osobností, ako aj figurálne kompozície pre architektúru. Zriedkavejšie sa zaoberal medailérstvom. Vynikol drobnými žánrovými plastikami, neraz zo slovenského prostredia (Detvianka, Slovák z Čičmian). Na Slovensku vytvoril niekoľko náhrobníkov v Nitrianskom Pravne a okolí, portréty rodákov, žánrové scény i sakrálne kompozície. Od roku 1897 bol pravidelným účastníkom celoštátnych výstav umenia v zahraničí. Jeho práce sú najmä v zbierkach Národnej galérie v Budapešti a Slovenského národného múzea - Múzeum Bojnice.

V roku 1902 získal striebornú medailu na výstave v Turíne, v roku 1904 získal 1. cenu za náhrobník pápeža Silvestra II., v roku 1907 dostal Cenu A. Ipolyiho a Veľkú štátnu zlatú medailu. Neskôr mnoho iných ocenení. Zomrel 11. decembra 1955 v Budapešti.

Komorná tvorba Jozefa Damka

Jozef Damko vo svojej komornej tvorbe predstavuje charakterové postavy z bežného života. Jeho drobné sochy, súsošia a reliéfy tvorili protipól k monumentálnemu sochárstvu, ktorým sa autor zaoberal takmer po celý život.

V nich necháva pôsobivo vyznieť svoj vlastný názor na zobrazovanú tematiku. Pri všetkých dielach nekladie dôraz na detailné prepracovanie, ktoré bolo žiadané v oficiálnych štátnych zákazkách akademického charakteru. Dôležité pre neho je vystihnúť charakteru a nálady zobrazovanej doby. Práve schopnosť vystihnúť charakter a atmosféru objektu je najcennejším prvkom Damkovej tvorby vôbec.

Jozef Damko pracuje s hlinou, kameňom a sadrou. V uvedených materiáloch vytvoril mnoho diel znázorňujúcich život obyčajných ľudí. Vyobrazujú mužov, ženy, postavy v kroji či busty. Viaceré majú prvky religióznej podstaty. Autor nevynechal ani protivojnovú a sociálnu tematiku. Častými témami jeho prác sú smútok, chudoba, staroba, bieda.

Jozef Damko presťahoval do rodnej obce v roku 1944 množstvo diel, ktoré boli v jeho ateliéri v Budapešti počas vojny v neustálom nebezpečenstve bombardovania. Po jeho odchode z krajiny, po skončení druhej svetovej vojny, vládna moc odmietla jeho diela vydať. Diela ostali vo vlastníctve štátu, v správe niekoľkých múzeí. Kolekciu 75 diel Jozefa Damka spravuje SNM - Múzeum Bojnice, je to najväčšia zbierka diel tohto autora na Slovensku.